

نورۇل يوردى

نورۇل اوجاقلارنىڭ ناسىر افشارى بايلىقلىرى

جلد : 2 — 22

تەشرىف ئاتى 1928
اۋن يىلى

صافى : 11 — 205

آمریقا دارالفنون آرقداشلمدن آلدیغ
مکتوبلارده « ژون دووی » نك كچن یاز
تعطیلنك بر قسمی روسیه ده كچیره جكندن بحث
ایدیورلردی . فضله معلومات آلق ایچین
دارالفنون فلسفه و تربیه شعبه لرینه و جمعیتلرینه
یازدم . طانیقلم بكا بوكا عائد بر قاچ مجموعه
كوندردیله . بنده بو مجموعه لرده کی یازیلری ،
تربیه جیلریمزی علاقه دار ایدر امیدیه قیسه جه
تورکجه به نقل ایدیورم :

حزیران آیی ظرفنده روسیه معارف ارکانی
شهرت بولمش بر آمریقالینك موسقوواده کی
معارف وکالتنه کلمه سنی بکلورلردی .

آوروپانك آلمان عالمرندن قونت هرمان :
« آمریقا دنیا کوتلورینه ایکی شی بخش ایتدی
دیمش ؛ پروفور ژون دووی بی و زازی نی »
بو خفیف مشرب دوشونوشه که ، هر حالده
آوروپانك ژون دووی حقنده بیچدیکی قیمتی
کوستر بر وقعه در ؛ تضاد تشکیل ایدن مقابله بی
پکین دارالفنونی ره کتوری (دوقتور فیهوان بی) نك ،
« Dr . fai yuan pei » قونفوچیوسك 1920
سنه دوریه سی مناسیتیه « ژون دووی » .
فخری فیلسوفی ده غریبی تقدیم ایدر کن قیسه
بیاناتی دیکله یلم :

« سزی ایکنجی قونفوچیوس اوله رق
تجیل ایدرز . » چینه بوندن دها بویوك مدح
وئنا اوله ماز .

« ژون دووی » ك ایجه واوزون بر بویو ،
کوزنده موداسی کچمش بر کوزلك ، فیه سوفانه

بر دوروشی و کینشی واردر . پروفیلنی مشهور
« روبرت لوئیز سته وونسون » . بکزه تنار
آز دکل . . .

بو وضعیتله پروفور آوروپایه دوغری
بوللانتش . برواپورك کووه رته سنده پروفورلك
غانله لرینی بر طرفه براقه رق اوزون اسکمله لرك
اوزرینه اوزانتش . . . موقت بر زمان ایچین
استراحتنه دالمش . . .

اوغرایه جنی برلرك بری آوروپا ایدی . دیگر
ایسه منت یایلارلی چوق اولان روسیه و معارف
و کالتنك بولوندیغی موسقووا شهری ایدی .
« ژون دووی » ك « ایکنجی قونفوچیوس » ك
روسیه بی زیارتی خبرلی سوویت معارف و تربیه
قومیسری « لونا قارسکی » طرفدن روسیه به
یایلمشیدی . قامرات لونا قارسکی معارف
قومیسرلکندن باشقه ادبیات ساحه سنده
طانتش بر شخصیتدر . و حال حاضرده موسقوواده
نشر ایدیلن اوچ بویوك غرته نك باش مقاله لرینه
نظارت ایدر .

ژون دووی 21 تشرین اول 1859 تاربخنده
وهرمونت ایالتنك به رلیقتون قصبه سنده دوغمشدر .
میچغان ، مینه سوتا و شیکاغو دارالفنونلرنده
فلسفه پروفورلکی پامش و کندی فلسفه
و تربیه پرنسیپلرینی عینی خواهش و آرزو ایچنده
سنه لرجه اوقوتمشدر . « ژون دووی » . کوره
حقیقی فیلسوفی شودر : « فیلسوفی کندیسنی
فیلسوفلرك پروبله ملرینه آلت اولمقدن قورتاریر
فیلسوفلرك بالذات میدانه کتیردکلی مه تودله

فردلره موجود پروبله ملرك حلنه يارديم ايدرسه
اوكا فيلوسوفى دىنىر .

ايشته «ژون دووى» ك بوفيلوسوفيسيدركه
كنديسنى بالذات معارف و تربيه ساحه سته
سوق ايتدى . اونك تربيه جيلرك اك بويوكى
اولديغنده شبهه قالماشدر .

«مكتب و جمعيت» اسمنده كى اثرى نشر
ايدلدىكى زمان ، تربيه جيلرى اوزون اوزون
دوشوندىردى .

دووينك 1919 و 1920 سنه لرنده پكين
دارالفنوننده وىردىكى قونفرانسلىك چين
طلبه لرى اوزرنده درين ايزلر براقش اولدىنى
و چينده مى حكومتك وجود بولمىسسه بو
قونفرانسلى ديكه ين طلبلر ك بويوك خدملرى
دوقوندىنى قيد ايدىليور . مىسيونرلر بيله
دووى نك عمده لرينه بويوك مربوطيت كوستردن
چين طلبلر لرنن شكايى ايدىيورلر .

دووى نك حيات حقنده كى فيلوسوفيك
عمده لرىنى كندى آغزندن ايشيتمك و آ كلامق
حقيقه كوچدر . بومناسبتله بوراده دارالفنونده
ايكن كچن بر وقعه يى نقل ايتك ايسىيورم .

مصرلى صنف آرقداشلىرمدن بيله دووينك
صنقنده بولونىيورز . درس تقريرى چوق ياواش
و آغىردر . درسى آ كلايه بىلامك ايچىن
دووينك سويله دكلرىنى دقتله ديكه مك لازم .
مصرلى صنف آرقداشم صاغده اوطورىيور .
دووى درسى بك ياواش آ كلاتدىنى حالده
آرقداشمك كه وه زه لكى نتيجه سى بر ايكي قيصه
جمله يى نوط ايدمىدك . و كه وه زه لك ائناسنده
بروفسوره چوق ياراشىر بر جمله صرف ايتدى :

«دوقتورمىزك سويله دكلرىنى دكل ؛ دهرين
دوشونجه لرىنك عكسلىرى ايشيدىيورز .»
ديدى . مصرلى طلبه نك بوسوزلى «ژون دووى» ك
درس تقريرى بك اى افاده ايدر قاعتمىم .
دييه بيلىرم كه ، دووينك آمرىقاده كى وضعى
وشرفى سوراقك اسكى يونانسانده كى وضعى
وشرفى درجه سنده در .

دووينك يازدىنى كتابلىك فضله اوقونماست
باشليجه عامل : اسكى يونانسانك افلاطونه
چوق بكنزه دىلن قولومىيادار القونى بروفسورلردن
«دوقتور وىليام كىلپاتريك» در . مع مافيه
دووينك طبع ايدلىش هر هانكى يازلىنك
كله لرى صبرالانمش كرانبها جواهر بارجه لرينه
بكنزه .

«دووى» . كوره بر جمعيتك ترقى و تعالىسى
فردلرك ترقى و تعالىسىله قابلدن . تربيه سى مثبت
بر فرد ، طبيعتيله جمعيتك ترقىسسه يارديم
ايدمىجكدر . فردى جمعيتدن اول دوشونوب
جمعيت تربيه سسه اهميت وىردىكى قادار فردى
تربيه اهميت وىرن بويوك تربيه چىنك حيات
فيلوسوفىسى اولدجه باشقه اولان قومونىست
روسىده ياپاجنى تاثيرى آ كلامق فيلوسوفى
تارىخى نقطه نظرندن مهمدر .

«دووى» نك تربيه تلقىسى و مه تودى شو
تعريف اوزرينه مبدىر : (تربيه واسع معناسنده
استعمال ايدىليور) «تجربه نك معناسنه علاوه لر
ياپان وىكىدن تنظيم و تشكيل ايدىلن اويله بر
حيات تجربه سيدر كه ، تعقيب ايديله جك تجربه نك
يولنى ، استقامت وىرمك خصوصنده اقتدارى
تزييد ايدمىر .»

عبنى شىنى باشقه كله لرله تعريف ايتك

دکلسه ده صمیمی و حقیقی او کره نمده کنديلرینه
کوره اختراع ایتمه کی مکتبلر ایچین او قادار
مهم بولویور که تطبیقی کوچوک صنفلر دن باشقه
بویوک صنفلر ده نافع بولویور . یتر که اونی
تطبیق ایده جک مربی غایه بی ادراک ایتمش وقا ورامش
اولسون .

لازم کلسه شویله دیمک قابلدن : « او کره نمک » بر
شینک ناصل یاپیله جغنی کشف ایتمکده نیر .
بو « او کره نمک » مسئله سی تربیه جی دووینک
نظرنده اک مهم بر نقطه در . چونکه هر نه قدر
مکتب طلبه سی علم و فن آداملری نظرنده
بولاجق ویا کشف ویا اختراع ایده جک قدرت

